

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3413/2019
10.02.2021. године
Београд

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Никола Косановић, адвокат из ..., против тужених ББ, ВВ и ГГ, свих из ..., чији је заједнички пуномоћник Ивана Мандић Кошарка, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 4968/18 од 16.05.2019. године, у седници одржаној 10.02.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 4968/18 од 16.05.2019. године у преинађујућем делу и предмет **ВРАЋА** истом суду на поновно одлучивање.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бечеју П 279/17 од 06.09.2018. године, обавезани су тужени (свако од тужених до висине вредности свог наследног дела из пок. ДД бив. из ...) да на име накнаде нематеријалне штете исплате тужиоцу: 40.000,00 динара за претрпљене физичке болове, 32.000,00 динара за претрпљени страх и 20.000,00 динара за претрпљене душевне болове због повреде части, све са каматом по Закону о затезној камати од дана пресуђења до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је део тужбеног захтева у делу у ком је тражено да се обавезу тужени да тужиоцу исплате преко досуђеног износа на име накнаде штете за претрпљене физичке болове до траженог износа од 150.000,00 динара, преко досуђеног износа на име накнаде штете за претрпљени страх до траженог износа од 120.000,00 динара и преко досуђеног износа за претрпљене душевне болове због повреде части до траженог износа од 80.000,00 динара. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу у коме је тражено да се обавезу тужени да тужиоцу солидарно исплате на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде угледа износ од 80.000,00 динара са каматом по Закону о затезној камати од пресуђења до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавезу тужени да тужиоцу солидарно (свако од тужених до висине вредност свог наследног дела) исплате на име материјалне штете износ од 45.000,00 динара са каматом по Закону о затезној камати од дана 06.06.2018. године до исплате. Ставом петим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу солидарно накнаде парничне трошкове у износу од 95.160,00 динара са каматом по Закону о затезној камати од дана извршности одлуке до исплате, док је захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка преко досуђеног до траженог износа од 207.140,00 динара одбијен.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 4968/18 од 16.05.2019. године, ставом првим изреке, жалба тужиоца је одбијена, жалба тужених делимично усвојена а делимично одбијена и првостепена пресуда преиначена тако што је одбијен тужбени захтев у делу у ком је тражено да се обавезу тужени да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете исплате износ од 32.000,00 динара за претрпљен страх и 20.000,00 динара за претрпљене душевне болове због повреде части, са законском затезном каматом од 06.09.2018. до исплате, те је досуђен износ тужиоцу на име парничних трошкова снижен на 65.000,00 динара, а у преосталом усвајајућем делу, побијаном одбијајућем делу и делу одлуке о парничним трошковима првостепена одлука је потврђена. Ставом другим изреке, одлучено је да свака страна сноси своје трошкове жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену у преиначеном делу тужилац је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. ЗПП у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“ 72/11 ... 87/18), па је нашао да је ревизија основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. става 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према до сада утврђеном чињеничном стању, ћерка тужиоца (рођеног ... године) је власник парцеле пољопривредног земљишта број ... од 1ха 14 ари 55 м² у КО Са овом парцелом граничи се парцела ЋЋ, а даље са његовом парцелом граничи се парцела пољопривредног земљишта ЕЕ, коју је више година у назад обрађивао тужени ВВ (син пок. ДД). Економске 2014. године на пољопривредном земљишту била је засађена пшеница. ЋЋ је дозволио тужиоцу да са његове њиве узме сламу, но како он то није учинио, овластио је оца туженог, сада покојног ДД, да сламу избалира и присвоји. О измени налога није обавестио тужиоца. Дана 16.07.2014. године ДД и тужени ВВ и ГГ (његови синови) изашли су на њиву ЋЋ и отпочели посао. Око 19 часова на трактору поред њиве је пролазио тужилац са још једним човеком. Зауставио је трактор, пришао ДД и упутио му више псовки и увреда на шта је овај одговорио истом мером. Да би превазишао сукоб ДД је мобилним телефоном назвао ЖЖ, па када је тужиоцу пружио телефон да овај контактира са власником парцеле, тужилац му је избио телефон из руке. Након тога ДД је ударио ногом тужиоца у пределу препона. Тужилац је услед ударца задобио лаку телесну повреду у виду отока у пределу десног тестиса са црвенилом и болном осетљивошћу. У околностима сукоба трпео је страх, који је трпео и после као последицу задобијене физичке повреде и болова. Тужиоцу је повређена част због чега је трпео душевне болове. ДД је умро дана 14.09.2016. године, вредност његове заоставштине процењена је оставинским решењем од 22.05.2017. године на 2.000.000,00 динара а за наследнике су оглашени тужени - супруга и синови, на основу постигнутог споразума о деоби заоставштине.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је обавезао тужене на исплату тужиоцу нематеријалне штете због претпљеног страха и претрпљених душевних болова због повреде части на основу члана 154 Закона о облигационим односима у вези члана 222. Закона о наслеђивању, при чему је одмерену висину

правичне накнаде по траженим основима досудио са умањењем од 20% на име утврђеног доприноса тужиоца настанку штете, због упућених увредљивих речи којима је изазвао вербални сукоб са правним претходником тужених, позивом на примену члана 200. и 192. Закона о облигационим односима. Другостепени суд је заузео супротно становиште првостепеном суду, налазећи да услед наведеног понашања тужиоца критичном приликом (који је првостепени суд ценио као допринос тужиоца настанку штете), по члану 200. Закона о облигационим односима досуђење правичне новчане накнаду за претрпљени страх и претрпљене душевне болове због повреде части тужиоцу није оправдано, због чега је одлучио преиначењем првостепене пресуде и одбијањем тужбеног захтева по наведеним основима.

Ревизијом се основано истиче да је другостепеном пресудом у односу на преиначујући део материјално право погрешно примењено услед чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Члан 200. Закона о облигационим односима - ЗОО предвиђа да ће суд, поред осталог, и за претрпљени страх и претрпљене душевне болове због повреде части, ако нађе да околности случаја то оправдавају, досудити правичну новчану накнаду, уз уважавање свих критеријума и циљева којима накнада служи, прописаних наведеном одредбом. Чланом 192. став 1. ЗОО прописано је да оштећени који је допринео да штета настане или да буде већа него што би иначе била, има право само на сразмерно смањену накнаду.

Имајући у виду наведено, становиште другостепеног суда да утврђене околности конкретног случаја под којима је дошло до сукоба а које се односе на понашање тужиоца, не оправдавају досуђење правичне новчане накнаду за претрпљени страх и за претрпљене душевне болове због повреде части тужиоцу, не може се прихватити као правилно. Наиме, право тужиоца као оштећеног на правичну новчану накнаду за претрпљени страх и повреду части по основу члана 200 ЗОО, а којег трпљења и повреде је било према утврђењу на коме је заснована побијана одлука, не може престати самим тим што је понашањем тужиоца инициран сукоб који је довео до штетног догађаја. Напротив, сходно цитираном члану 192. став 1. ЗОО такво понашање тужиоца може имати значаја за оцену постојања његовог доприноса настанку штете и тиме права на сразмерно смањену накнаду, али не и значај околности чије постојање отклања његово право на накнаду нематеријалне штете по досуђеним основима сагласно члану 200 ЗОО. При том, у погледу висине досуђене накнаде за претрпљене физичке болова (у ком делу одлука није предмет разматрања ревизије) другостепени суд је прихватио становиште првостепеног суда о постојању доприноса тужиоца настанку штете од 20%, занемарујући да је такав допринос оцењен управо у односу на утврђено понашање тужиоца критичном приликом. Наиме, видови нематеријалне штете за које је првостепеном пресудом досуђена накнада (физички бол, страх и част) проистекли су за тужиоца из истог животног догађаја, због чега је утврђени допринос тужиоца морао бити на исти начин цењен (кроз сразмерно умањење већ одмерене правичне накнаде) за сваки од досуђених видова нематеријалне штете тужиоцу применом члана 154., 155. и 200. у вези члана 192 ЗОО, о чему другостепени суд није водио рачуна приликом доношења побијане одлуке.

Полазећи од наведеног, Врховни касациони суд налази је да због погрешне примене материјалног права, чињенично стање остало непотпуно утврђено, јер је у побијаном делу, пропуштено да се разјасни значај утврђених околности случаја у

односу на висину одмерене правичне накнаде за претрпљени страх и душевне болове због повреде части и утврђеног доприноса тужиоца од 20% за досуђење сразмерно смањене накнаде сагласно члану 200. и 192. став 1. ЗОО по наведеним основима, због чега је побијана одлука морала бити укинута и враћена другостепеном суду на поновно одлучивање.

Из наведених разлога, применом члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као изреци.

**Председник већа - судија
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић